

Konfidensielt.

Kjære Bjørn Østring!

Jeg sender deg i dag en kopi av originalen til min artikkel om Q som er innlemmet i en av mine eldste album. Legg merke til siste avdeling som står for seg selv under tittelen avslutning, som man mente ikke burde komme med i avisen. I det særtrykket som du vet vi kommer til å lave kommer den imidlertid med. Som du vet blir ikke dette særtrykk - som tidligere bestemt - annonsert til salg gjennom avisen men kun gitt til dem som alt har hørt om det og ellers lagt ned på Enerhaugen og utdelt til folk som måtte ønske å ha den. Etter vår samtale i dag kjenner du jo også til det som kommer til å bli forandret og skåret i særtrykket etter mine konferanser med deg og Schreiner. Ellers takk for all oppmuntning og støtte i disse for meg høyst brogede dager!

Heil og sel
fra
Katharina N.

NOEN ERINDRINGER FRA TIDEN OMKRING VIDKUN QUISLINGS SISTE DAGER.

Da jeg var en av de såkalte "landssvikere" som ikke ble fengslet etter kapitulasjonen i Norge i 1945, kom jeg til å tilbringe Quislings aller siste levedager sammen med hans hustru Maria. Det begynte egentlig en tid i forveien med at telefonen hjemme hos oss ringte. Den var til meg og i den annen ende av røret var Maria Quisling. "Om jeg visste noe sted hun kunne bo? Kanskje vi hadde plass til henne?" Det kunne dessverre ikke la seg gjøre for huset var alt fullt av hjemløse hustruer og barn til menn som satt i fengsler eller konsentrasjonsleirer, men jeg skyndte meg hen til hennes foreløpige bolig, et værelse hun måtte ut av snarest. Heldigvis fant hun etter kort tid et hyggelig rum hos en av våre venninner, hvis mann også satt inne.

Det ble noen merkelige uker vi kom til å tilbringe sammen før og etter at dødsdommen falt over Norges høvding. Jeg husker så godt første gang Maria Quisling etter lang tid endelig fikk lov til å besøke sin mann. Hun kom tilbake til oss med blanke øyne den dag. Rystet i sitt innerste fortalte hun hvor elendig og utsultet hennes mann så ut, tydelig merket av berri berri. Men det første han sa da han så henne var: "Det er vel ingen av dere som tror på S?" Tyskeren S. hadde nemlig ført falsk vitnesbyrd mot Q. og antagelig for å redde seg selv fremstillet ham som den landsforeder han ikke var. Det neste spørsmål som opptok Quisling var følgende: "Maria, nu må kvinnene ta fatt, dere må skaffe dere større innflytelse og prøve å skape en bedre verden enn mennene har klart."

Så skred tiden fremover, dødsdommen over Quisling ble avsagt og en forferdelig tid begynte for Maria. Tapper og modig som hun var gikk hun fra Herodes til Pilatus for personlig å søke om benådning for sin mann. Men det var som å renne pannen mot en vegg, for det var for lengst bestemt av utenlandske og innlandske makter, at Quisling skulle og måtte dø. Det var hjerteskjærende å være vitne til fru Marias heroiske kampt for å redde sin manns liv. Hun sparte ikke seg selv for ydmykelse. Alt og alle ble forsøkt - også den "guds mann" som hadde skrevet "Folkedommen over NS." Alt var forgjeves. Benådning ble endelig avslått.

Nu begynte den aller siste tid for Maria og Vidkun Quisling. Hun fikk lov til å besøke ham hver dag i fengslet og hadde alltid noe godt å fortelle når hun kom derfra. Det lå ham særlig på hjertet å be henne holde fast ved sin barnetro og han leste selv flittig

2.

i evangeliene.

Så var det en ettermiddag vi fikk særlig lyst til å besøke henne. Vi kom da opp til henne ved 6-tiden om ettermiddagen. Hun var rørende i sin nesten barnlige takknemmelighet for den minste omsorg fra hennes venners side. Mens vi satt som vanlig og drakk kaffe, ble jeg imidlertid grepet av en merkelig uro, jeg følte en uforklarlig angst, som jeg dog beholdt for meg selv. Plutselig ser fr Quisling på meg og sier: "Jeg er så elendig og urolig innvendig, hva kan det være?" Vi tenkte da straks på politi og fengsling. Gikk forsiktig hen til verandaen for å se om der var noen i haven, så derefter også ut fra den annen side av huset, men der holdt ingen sort vogn og der var ingen politimann å se. Man var aldri trygg i de dager, for oss var det ingen fredstid.

Men denne gang gikk vi inn og satte oss igjen. Omkring 20-tiden følte jeg at uroen hadde forlatt meg, en stor fred hadde lagt seg over mitt sinn. I samme øyeblikk sier fru Quisling: "Tenk, nu er jeg helt rolig igjen." Først ved midnatt forlot vi henne. Alt var stille og rolig.

Neste formiddag gikk jeg til min damefrisør. I stolen ved siden av satt en ukjent dame. Uten noen innledning sier hun: "Ja, i natt ble Quisling skutt da....." Enhver kan tenke seg hvordan det virket. Det hadde stått i morgenavisene som jeg ikke hadde fått lest.

Da vi så hurtig som det lot seg gjøre kom opp til fru Quisling denne formiddag, ble vi møtt av en rolig, nesten forklaret kvinne, det var som hele hennes stolte og edle natur gjennomstrålte hennes vesen og skikkelse, hun ga kraft til oss andre.

Om aftenen samledes noen få venner hjemme hos henne, hvor en av de lojale prester holdt en minnegustjeneste over Vidkun Quisling. Husets frue - som var meget musikalsk - spilte til salmene.

Hva var der skjedd de siste timene Quisling levet?

Klokken 9 om morgenen den 24 oktober 1945 ringte det på døren i den leilighet hvor fru Maria hadde sitt værelse. Det var de to fengselsprester fra Møllergta 19 i Oslo. De kom for å meddele at hennes mann var skutt om natten. Stille ba hun dem sette seg ned og fortelle - alt.

Ved 5 - 6 tiden om ettermiddagen dagen før, var presten gått inn til hennes mann i fengselssellen med budskapet om at han skulle henrettes i den kommende natt. Han ble helt fortvilet ved tanken på at han skulle skilles fra sin hustru, også uten å få anledning

til å ta avskjed med henne. Hjelpeløs var han i sin sorg, som et barn, urolig og trøstesløs. Denne sinnsstemning varte helt til klokken 8 om aftenen og overførtes altså til Maria og meg innenfor nøyaktig det samme tidspunkt. Og da Quisling ved 20 tiden den samme aften hadde kjempet sin kamp til ende, overførtes også denne forvandling til oss to som satt der hjemme og dengang intet forstod.

Han vendte seg da til presten og sa: "Nu har jeg også overgitt min hustru Maria i Guds varetekt, og nu gleder jeg meg bare til å komme over til den annen side og se hva som møter meg der. Jeg er også så spent på hvordan livet er på andre kloder. (Quisling hadde i mange år skrevet på et verk som bar navnet: "Universistiske strøtanker - dessverre beslaglagt av politiet.) De siste timer før han ble ført bort underholdt han seg med de to prester og fortalte om sin glade barndom og lykkelige ungdom hjemme hos faren, prost Quisling på prestegården i Fyresdal.

Så ved 2 tiden om morgenen kom de for å hente ham. Like før han trådte ut av politibilen på den åpne plass forran Akershus, ropte han høyt ut over:

"Jeg er uskyldig!"

Stillet ansikt til ansikt med peletongen sto han rolig som hugget i et stykke norsk granitt. I hånden holdt han blomstene som han hadde fått av sin hustru.

Hans siste ord var: "Hils Maria!"

Og:

"Fader, i dine hender overgir jeg min ånd."

Han måtte vente i to timer på å bli skutt. Københavns politimester kom forsinket frem. Det var ellers flere herrer og damer som også skulle se på. Hans lik ble etter henrettelsen kastet inn i et skur og skjendet.

AVSLUTNING

Etter at dødsdommen var falt, fortalte fru Quisling at hver gang hun besøkte sin mann i fengselet, gjentok han stadig: "Vi møtes igjen i en annen verden, Maria, tro endelig på det og jeg skal prøve å sende deg en hilsen når jeg er gått over, om Vår Herre tillater det."

På den skjebnesvangre aften før Quislings død gikk fru Quisling intetanende til sengs og sov straks. Nettopp i denne natt fikk hun en vidunderlig drømmeopplevelse som har satt seg fast i hennes sinn for alltid.